

Nepodpisani se dopisi ne šalju. Pripremljena se pisma... (Notice regarding subscriptions and mail delivery)

Iznosi svakog četvrtka na celom arku. Izvan 14. jula, 18. srg. 8. septembra i 8. novembra. (Notice regarding advertising rates and dates)

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slegom rasta malo stvari, a nesloga sve pokrvari. Nar. posl.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pisanu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana, napisalo: "Reklamacija".

Na malo jedan broj 5 nov. Uredništvo nalazi se u Via Farneto br. 14.

Sjetite se Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru

IZ BEČA.

dne 15. novembra 1898.

Slabo Vas izvještavam, jer dobra nemam šta, a zla imate i doći previše. Već nekoliko vremena drži zastupnička kuća samo po dvije sjednice na tjedan. U njih je razprava dosta dosadna i bez ikakve praktičke svrhe. Osim prešlih predloga u pitanjih biede i nevolja u raznih predjelih, koji bi mogli biti kakvu korist donieti odnosnim pučanstvom, razpravljaju se sami predložci na obituzbu, što bivšega ministarstva Badeni, što sadanjega Thuna. Tako se je predlagalo i razpravljalo, da se obituz Badenija radi postupka kod izbora u Galiciji, radi redara, što jih je bio dao dovesti lanjskoga novembra u zastupničku kuću. Tužiti one, kojih već neima, je besmisao. Niješto smisla može imati predlog, da se tuži sadanje ministarstvo. Tako se je predlagalo, da se ga tuži radi razbacivanja državnoga novca za list "Reichswehr", te radi porabe §. 14., paragrafa, kojega može svaka vlada upotrebiti u nuždi, kad naima nije moguće, da se putem parlamenta pobrine za kakvu državnu potrebu. Predlagali su obituzbu baš onih, koji su zakrivil, da parlament nije mogao razpravljati. Većina je odsudila ne vlada, nego one krivce. Još ima predloga na obituzbu, stojećih na dnevnom redu. O razpravljanih i ob onih, koji se imadu razpraviti, nemože se drugo reći, nego: "Ira baba lan, da njoj prođe dan".

Inače valja iztaknuti, da su te razprave dosta trizne i mirne. Samo utork, danas osam dana, bilo je velike buke. Generer, Wolf i drugovi nesamo da su govorili veleizdajnički, kao da bi se danas imala monarhija razpasti, i njezini razni dijelovi pripojiti njemačkomu car-

stvu, nego su i vriedjali pojedine narode. Tako je Wolf vriedio citav poljski narod. Na to je nastala silna buka sa strane zastupnika svih slavenskih naroda i svih stranaka. Najteži pri tom pokazao se je socijalni demokrat, rodom Poljak, Dašinski. Stojao je kod Wofa i dokivivao mu svega i priedio zajedno s drugimi zastupnici govoriti Wolfu. I bilo mu je zapriedeno. Dašinski ga je onda u žestokom govoru radi vriedede poljskoga naroda otkro al pravedno operušao, Doviknuo mu je, da živi od novca, što ga izprosjačnje kod bogataša, koje pomažu bogatiti i poljski radnici. Wolf bio je do noguh potućen. Spasio ga je slededi dan zastupnik Gnjepoš, član poljskoga kluba, po prilici onako, kako ga je digno iz prašine svojedobno Badeni, kad ga je bio na dvojoj pozvao. Gnjepoš ga je izazvao na dvohotim, što ga je nazvao uličnjakom. Wolf mu je poslao svjedoke. Došlo je do dvovoja, Wolf je na glavi i ruci ranio Gnjepoša. Izašao je slavodobitan, te tako pokrio sramotu, koju je dan prije doživio, osobito kod njegovih, Njemaca.

Što se to i tako u kući dogadja, razpravljaju se u odboru i pododborih nagoda. Glavna dva pododboru već su svršili svoj posao, a sutra će valda trjeti, tako, da bi nagoda mogla doći u razpravu u godbenoga odobora već četvrtak.

Narodi se nagodi baš nemogu radovati. Tečajem razprave u pododborih i skoro u nagodbenom odoboru može se veseliti samo vlada. Ona bijaše doista "pripravna na sve", sklopiti nagodu i bez parlamenta. Draže pak bi njoj imalo biti, da se parlament za nju izreče bar obituzom na stanje stvari u Madjarskoj. Ljeti se je svako toliko grozio madjarski ministar predsjednik Banffy Thunu s toga, što austrijski parlament nije mogao raditi. Sad se može goziti Thun Banffy u, jer sada nemože raditi ni madjarski parlament. U Budapešti pojavila se je obstrukcija proti ministru predsjedniku Banffy-u. Hoće, da ga sruši. Rezvoj odnošaja tako uplivati će i na odnošaje i Beču, tako, da se nemože predvidjeti, što se sve može dogoditi u najbližoj budućnosti.

Jučer po podne bio je sprovod nadvojvodkinje Marije Antonije, velike vojvodkinje Toskanske. Svoju blagu, pravu krcavsku dušu, izdahnuo je još 7. t.m. u gradu Oetzu na Gipsndskom jezeru, gdje je bolna boravila nekolkko mjeseci. Njezino truplo bilo je od tamo prekjucer svečano doveženo u Beč, i to u kraljevski dvor. Jučer, ponedjeljak, od 8-12. prije podne bilo je izloženo za obćinstvo u dvorskoj župnoj crkvi. Cielo jutro služile su se za nju sv. mise. O 4. uri po podne bio je sprovod iz dvora, odnosno iz dvorske župne crkve, u crkvu č. otaca kapucina. Sprovod bio je sjajan; naroda mnogo, ulice su morale biti zatvorene po redarih i vojnicih, da se uzmože uzdržati red. Malena kapucinska crkva bila je u crnini, po kojoj se je vidjelo na mnogih mjestih grb blage pokojnice.

U crkvi smjestili se prije četvrte ure: Njeg. Veličanstvo car i kralj, knezovi kraljevske bavarske i carske kuće, veliki vojvoda i velika vojvodkinja Toskanska, austrijski nadvojvode i nadvojvodkinje; nadalje: praški kardinal Schönborn i papski nuncij u Beču Talliani, najviši dvorski činovnik, ministar predsjednik s ostalimi austrijskimi ministri i ministar izvanjskih posala Goluchovski, predsjednik gospodarske kuće i predsjednik zastupničke kuće dr. Fuchs sa drugim podpredsjednikom Lupulom. Iza njih bilo je odaslanstvo grada Beča obstojeće iz načelnika dra. Luegera i prvoga podnačelnika Strahbacha, te odaslanik obćine Volosko, zastupnik Vjekoslav Spincić, pak najviši zastupnici vojničtva. Kardinal-nadbiskup bečki Gruscha obavio je blagoslov uz veliku asistenciju. On sa malo njih sproveo je blagopokojnu u kraljevsku grobnicu, nalazeću se podzemno u savezu sa crkvom. Najviši dvorski činovnik izručio je ključne grobnice č. o. gvardijanu naručiv mu, da je savjestno čuva. Tim položeno je u vječni mir i truplo one blage, pobuzne visoke žene, koja je toliko duša dolazila probavljati na Volosko, u Črnokovicu, i koju stalno svaki, i star i mlad, na Voloskom i okolici pozna, ako ne od drugud, a ono iz crkve, u koju je toli rado zalazila. Pokoj njoj duši i blaga uspomena!

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 16. novembra 1898.

O djelovanju carevinskoga vieća izvješćuje naš bečki dopisnik na prvom mjestu dosta obširno. U današnjoj sjednici došlo je opet do burnih prizora.

U nedjelju obdržavalo se je ministarsko vieće pod predsjedanjem grofa Thuna.

Po vištih bečkih novina imao bi odstupiti sa gradačkoga namjestništva markiz Bacquehem čim bude potvrđen novoizabrani načelnik u Gracu. Novim namjestnikom u Gracu imao bi postati zemaljski predsjednik Kranjske, baron Hein. Koliko je na tih vištih istine, pokazati će bliža budućnost.

U Galiciji dignuto je većinom obšadno stanje. Ono traje još u osam okružja, u kojih nisu jošte svršene iztrage radi zadnjih nemira.

Mladočeski zastupnik dr. Pacak objelodanio je ovih dana pismom, kojem razpravlja o odnošajih českih zastupnika napram vladi i o austro-ugarskoj nagodbi. On je mnienja, da je sporazumak českih zastupnika sa vladom koristan českomu narodu i da se već sada opaza neke uspjeh; ali da mora sporazumak posvema izvršiti. Glede nagodbe kaze, da je za Čehe bolje, da se ista ugovori u njihovo sudjelovanje, nego li bez njih i proti njima, jer do nagodbe, koja je državna potreba, mora doći prije ili kasnije.

Povodom sastanka stranke prava na Trstau napisalo je glasilo hrvatskih i slovenskih zastupnika "Der Süden" u Beču u posljednjem broju vrlo krasan članak pod naslovom "Teinje Hrvata". U tom članku dokazuje pisac

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

Pod gorujim naslovom nastojala je zašluzna "Naša Sloga" u svojem 26. broju podtaknuti učitelji i svećenike hrvatskoga puika Istre na što, već mar ok pjevanja. Nastojala je zaista krasnim rječima uzkrisiti u njima ljubav do pjevanja. Hvaljevriedno je to nastojanje "N. Sloge" i opravdano, jer je poznato, da u Istri ne obostoji nit jedno javno pjevačko društvo, bar koliko je meni poznato. Sama već ova okolnost dokazuje, da se hrvatsko milozvučno pjevanje u Istri zanemaruje, da se ne ugledjiva, te da manjka poživovna rada od ljubitelja pjevanja i glasbe. Bekoh, da se imenovanim člankom htjelo u naš uzkrisiti ljubav, i ako je poznato, da mi Hrvati smo pjevački i guslaci narod. I naši svećenici i učitelji rado pjevaju, a još radje slušajim miloglasno pjevanje. Svaki s toga misaoni rodoljub pitat će s razlogom, koji su uzroci, da nam hrvatsko pjevanje u Istri ne, napreduje, zašto se ne širi, i zašto je ono i danas na nizkom stepenu svoga razvoja. Knasiti ću, da o tomu koju rećem, a dodat ću i par riječi pouke. Vi ste, se, gospodine, uradnice, onako obćenito dotakli predmeta, a ja ću Vašom dobrotom i dozvolom urinuti svoj prst u dubljinu, egrađujući se unapried proti eventualnom prigovoru, kako da mi jedne ljuboz osobe a ne stvar pred očima. Možda mi neće biti svaka neumjestna. Pjevanje je izjev duše posebnim glazovima, kano što je govor izjev, dotično

očitovanje naših misli. Govor je ogledalo duše; a spoje li se riječi govora sa glasovima pjevanja — eto ti najuzvišenijeg i najvjerljivijeg izraza svega, što se zbiva u duši i prslih čovjeka — eto ti na dlanu tvoje duše. Govor je velika umjetnost, veća od pera i kista, a pjevanje je kraljica umjetnosti. Med pjevanjem i govorom je ista razlika, koja je med operom i dramom. Dramu razumijemo, a operu razumijemo i čutimo, silnije i jače, nego inače. Pjevanje rječima podaje boju najživlj, dotično bolje upodunjuje govorom izražene misli naše; ono podaje rječima pravo mjesto, vjerno predodučaj nutarjoni život čovjeka. — Prema rečenomu utemeljena je ona naša, da se po govoru pozna čovjeka, a ja bili k tomu dodao, da se ga po pjevanju može još lakše i vjernije poznati. Što netko pjeva i kako pjeva, služiće se nam sredstvom, da ga upoznamo. Od njezno odgugena i sklādna čeljadeta neće izaci razna i nepristojna rječ, a kamo li pako grubu i zla pjesma ili pjevanje. Vriedi li ovo za pojedince; vriediće ču zaista i za narod u obće, jer je on brojna svota je nadiroda. "Kakva besida, takav čovik" nadiroda je obitajna rječ, a ja ću dodati valjda s razlogom, da kakva je besjeda, takva je i pjevanje nekog čovjeka ili naroda, takav je u istini i on. Izumakna to mu ima dakako. Jer ovaj ili onaj može postati izrodnom tim, što se je otudilo li iznovjerio tradicijama i samoj naravi svojega roda i plemena; pojedinci mogu se izvrići kano aljive u skorcu, mogu neki pretčijeti na duhu svomju igra naravi; sličnu onoj, da se u pr. tale izleže sa

dvje glave itd.; al da bude jedan jezični narod sav takav, ili po većini, ne može se uzeti za zbilju i mogućuost. Što takva mogu izvesti samo pojedinci, ali narod ne uzet u svojoj cjelokupnosti, ako je zbilja taj narod — narodom, te ima za sobom prošlost, a pred sobom budućnost. Ima li nekoi narod relativno mnogo rečenih hnavaca, naima takovih, koji svojim govorom i pjevanjem odavaju sve drugo, nego li je narod komu pripadaju, broji li taj narod preveć svojih nesretnih sinova, kojih duševni život nije istovjetam (identičan) duhu i biću njegovu, što ga čini narodom, i po čemu se ga pozna i luči od drugih naroda, naima takovih, kojima već ne vlada duh narodnoga govora i pjevanja, takav narod počima padati i gubiti se. Od naroda stvorena za sretnu budućnost postaje ciganska čeljad, hrpa ljudi, što brzim korakom hrle nizbrdicom u propast društva i politična. — Služi li se netko govorom, da prikrije i zataji svoju misao, i pjevanjem da udusi čustva srca, drugim rječima: komu nije govor i pjevanje vjerno očitovanje misli, izjev duše, toga pogotovo se naima smatrati pravim čovjekom, a još manje poštenjakom. Protegnemo li ovo na narod, t. j. ako je već u svojih imotvorih, u pjesničtvu, slikarstvu, kiparstvu, postao nenaravan prema duhu svoje narodnosti, taj narod nemožemo nazvati izlijivim ili licumferim, jer ova lažljivost prešla mu na krv, pogubilo je mnogo od svoje plemenske prvobitne čudi i neravi, poprimio se inorođne i time stao sa raznarodivati.

onaj neće i nemože po svojoj naravi bili-zati, a ovaj kukurikati s istih razloga. Dodje li kad doba, da slavulj bude kukuriko, vjerujte mi, slavulj će izgubiti svoje liepo ime, ime svoje pasmine — izumrtiće. Ovdje mi se namiču dva pitanja. Prvo: pod kojimi uslovi morao bi izumrti naš hrvatski rod? Drugo: tko je Hrvat? Progovoriti ću eto u kratko od ovih dvih pitanjih, a već sada odgovaram na prvo poznatim odgovorom, naima gutbitkom narodnoga hrvatskog jezika, što bi se sbilo postupično čugotrajnim procesom. Odgovarajuć na drugo, reći ću, da pravi Hrvat ne pozna jedino jezik hrvatski, slovnička pravila govora, no u tom jeziku misli i čustva i sav svoj nutarjni i izvanjski život udešava prema hrvatskomu jeziku i narodu. Prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti svoga roda i plemena: on je Hrvat dušom i tjelom. Pravi Hrvat sve to usisava majčinim mliekom i krvlju. Da to budemo i da nam rod naš nepogine, red nam je paziti jedan po jedan na čistoću i ljepotu jezika i pjevanja; još i za to, što prema ovim vlastitostim svijet će nas cijeniti ili omalovažati, ljubiti ili mrziti. Red je, da znamo i da smo tvrdo govjedeceni — nedomo li da padnemo u robstvo duševno i političko, da je nama hrvatski jezik i hrvatsko pjevanje, nužda naravi, potreba krvi, koja u naših žilah teče; da sa plemenu hrvatskom pristoji posebni govor i posebno pjevanje, različito dakle od onoga, što ga ima Talijan, Nijemac itd.

(Dalje sledi.)

na temelju povijesti kako imaju Hrvati sveto pravo, da ujedine raztrgana uda kraljevine, Hrvatske u jednu celinu oslanjajući se na svoje državno pravo.

Crnogorski knez Nikola osnovao je novu telesnu stražu od 4000 moznaka, koja sačinjava neku vrst počastne čete. Momčad za tu stražu uzeta je većinom iz podstojćih četa. Za tu stražu bijahu jurve imenovani častnici i podčastnici.

Srbski razkralj Milan nalazi se neprestano u novčanim neprilikah. Radi toga nastoji u Njemačkoj sklopiti novi zajam za Srbiju. Taj posao neuspjeva razkralju, jer poznaju u Njemačkoj dobro loše finacijalno stanje rulade kraljevine. Njemački novčari žale već sada, što su svoje glavni uložili u Srbiju, te bi rado bilo na koji način svoj novac natrag povukli.

Talijanski parlament započeo je prekjučer na novo svoje djelovanje. Danas bijaše svečano otvorenje, te je kralj pročitao priestolni govor. Na dnevni red parlamenta doći će odmah zakonska osnova, kojom se će povratiti nekim posjednikom njihov zaplijenjeni posjed, što nisu mogli platiti niti 10 lira zemljarinu.

Njemački carski supruzi nalaze se na napovratku u svoju domovinu. Uz put reć bi, da će se svratiti u jednu španjolsku luku, gdje bi se sastali sa španjolskom kraljicom. Tomu sastanku prigovaraju već unaprijed američki listovi. Njemačka vlada tjeta iz pruske Šlezije austrijske podanike po narodnosti Čehe i Poljake. Vratislavski predsjednik redarstva razaslao je na podređene oblasti okružnicu, da se imade iz svih okružja za 14 dana odpraviti Čehe i Poljake radi pogibeljne tobož slavenske agitacije.

Mi neznamo doista što bi rekla njemačka vlada kad bi se njegjine podanike stalo tjerati iz Austrije, gdje su njihove velikonjemačke agitacije na dnevnom redu.

U Grčkoj imaju novo ministarstvo, koje kani razpisati izbore za grčki sabor. Novoimenovani namjestnik otko Krete princ Juro prošao je ovih dana preko Trsta kući, gdje čeka zapovjed velevlasti, da se uputi na svoje novo mjesto.

Dopisi.

Iz Lovrana pišu nam 10. t. mj. škole na materinskom jeziku su potrebite, ako čovjek hoće uzdržati svoj jezik i biti sam svoj gospodar. Tko se srami svoga jezika, tjera iz svoga srca ono, što mu je sama narav dala; takav će izgubiti ljubav i poštovanje prema svojoj majci i otcu, koji se mu život dali; zamrziće će i na digne ljude, danas sutra bit će pripravan na sve. Ljudi, koji su tako nesrećni, da neimaju škola na svomu materinskom jeziku, bit će uvijek tuđi sluge; raditi će onako, kako im drugi budu govorili, dotično kod nas u Istri, gdje je toliko škola talijanskih, bit će sluga talijanske gospode. Gdje su škole narodne, hrvatske, tu si ljudi znaju sami pomoći, svjestiji su, njihova obćina, poslovi itd. napreduju.

Okavke razgovore su više puta vodili rođoljubi, koji se sakupljaju u dičnoj našoj čitavnici „Danica“ pomažljaju na našu plemenitu „Družbu sv. Cirila i Metoda“, kojoj je svrha dizati škole našemu zapušćenom kmetu. Odlučili smo dakle i mi našoj plemenitoj „Družbi“ pomoći onako, kako najbolje možemo, a to je ako i kod nas ustrojimo njezinu podružnicu. Dne 9. pr. mj. skupili smo se u „Villa Iris“, u kući našeg čestitog rođoljuba g. Joispa Stangera. Liepo ti je bilo viditi mnogobrojno društvo, naše vriedne gospođe i gospodiće, građane i vanjake, kako se prijazno međusobno susreću, kako to mogu samo ljudi jedne misli, jednoga čuđenja; svi smo bili znali, da nas je ovamo dovela jedna svrha: ljubav k svomu materinskom jeziku. Ne osćitna nam je dužnost zahvaliti se vriednim gospodjama i gospodićama, koje su u onako velikom broju skupšćinu poćastile. One neće da zaostanu za svojim sestrama po drugih na-

ših mjestih, koje toliko rade za napredak društva.

Skupšćinu otvorio je obće šćovani predsjednik „Danica“ g. Ivan Turčić liepim govorom. Pozdravi prisutne i reće, da je to jedan od najliepših dana, koje smo doćekali u narodnom životu u Lovranu jer hoćemo, da ovršimo ovako odlučnu i rođoljuban čin i tako pokažemo, da nismo rođoljubi samo na rieći, nego i na djela.

Spomenu zatim žalostnu smrt nepraziljena naše cesarice i kraljice Jelisave, koja je duboko ozalostila narode monarhije, što je i krivo, da smo se sastali ovako posve na tihu, a ne veselije, kako smo bili odlučili.

Zatim se je prešlo na izbor odbora. Izabrani su skoro jednoglasno: *Iginio pl. Perić* kao predsjednik, g. *Franjo Bašan* kao podpredsjednik, gđja *Franica Turčić* kao tajnica i g. *Franjo Turčić* kao blagajnik.

Skupšćin poćastio je svojim posjetom g. dr. Konrad Janečić sa rođoljubnim go-podjama iz Opatije i Voloskoga. U svomu govoru, koga su svi sa najvećom pozornošću slušali, protumaćio je g. podpredsjednik od kolike važnosti su podružnice za družbu samu kao i za mjesto, gdje se ustrajaju.

Promiču plemenitu svrhu, da se može osnivati škole i buditi narodnu svieć; one su ognjišće, oko kojega se sabiraju svi, koji svoj jezik ljube i žela bolju budućnost svomu narodu. Krepke ove rieći je skupšćina popratila búrnim „živio“!

Kod upisivanja članova prijavilo se ih je onaj čas sedamdeset.

Još dugo smo se zabavljali u prijateljskom razgovoru i već u 8 sati u večer se razišli zgodno se spominjuć minuloga sastanka.

Evo ovako proslavili smo u Lovranu otvorenje podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“, tibo da, radi obćenite žalosti, ali naš sastanak bio je srdačan, bio je bratski.

Živo smo poželili, da ova prigoda učvrsti u nas narodno osvedoćenje i ljubav k milomu materinskom jeziku, jer samo na ovaj način bit ćemo ljudi značajni, gospodar i svojoj kući, ali i zajedno ćemo vršiti plemenitu i čovekoljubivo djelo t. j. pomoći zapušćenoj svojjoj braći.

Iz Velog Sela (Veli Lošinji) pišu nam 2. t. mj. Evo me g. urednice, da odgovorim dopisniku „del Popolo istriano“, koji me od mnogo dana nezadrživa čeka, jer je čini mi se nasliedio baštinu pokojnog „Somiera“, te počeo rešiti svoje odlične stuppe dopisi iz ovog mjesta, napadajući kako bolje može i znade na sve, što poštena ima kod nas. Njegovim se gadnim oružjem klevetanja neću poslužiti, već ću nastojati, da ga pobijem istim njegovim riećima, a to, da dokazem svietu drugo nego što bi htjeli, da jest Lošinji. U broju od 29. kolovoza govori, da je ovog mjeseca bio držan „il congresso annuale del circolo di lettura“ i to po drugi put, počto se prvi put nije mogao držati radi malog broja družinara! Drugi je dakle put bio držan „con numeroso intervento“. A znate li, gospodo čitateљи, koliko je bilo družinara: 12 mužkih brojeđ i dječurliju i 7 „golićina“. Liepi „concorso“ što ne? Govoriti dalje, da družinari rastu danomice. Oh! lakrdjašo, smešni dopisniče! Morao si kazati, da družinari padaju danomice, a mogu sa stalnošću tvrditi, počto sam to crpio iz sjegurnog izvora, i čekam, da mi se protivno dokaže, da su onih dana mogli prijaviti izstup iz društva, za sami razlog, da svrha društva i glasovitih *popardilli*, koji društvom upravljaju, jest sasvim druga čija od one, da dadu našem puku liepa šćiva. Najveća je laž, što hoće, da tvrde, da je naš naćelnik obećao, da će se upisati u „Legu“. Jeste li se magli bolje izmislili, a gore svedokoga objeđiti? Mi dobro poznajemo našeg naćelnika, znamo, da se upuća u politiku, već da vrši revno svoje dužnosti, pa s toga vam sjegurno nije drago, da vam koji zapovjeda, osobito kad je naš čovjek.

Njekima će biti poženjenje, da on vrši dobro dužnosti i da su više oblasti zadovoljne s njegovim radom, te da pošilju obćinski idu vašom dobro. Nemate dakle vidjeti obćinu upravljaju u hrvatskom duhu, jadite se u srcu, pa si u srćbi pomazeta lažina. Na što ćete, dragi moji „popardilli“, propali ste i propali! Lošinjski su vas „Zgorinici“ upoznali. Znađu, koji im je brat, a koji očuh. Oni su sada složni, jer su već uvjereni, da su se rodili od hrvatske majke k hrvatskoj zemљи. Sjećaju se, da ih je hrvatskim jezikom majka naućila Boga moliti, da su se tim jezikom razgovarali sa drugom djecom kad su bili malašni, te se igrali, da

su taj hrvatski (karvzaki) jezik ćili u kući, u crkvi, u školi i na putu. Hrvatskim su jezikom poslije 48. zapovjedal domaćoj gardi i vodili žiru stranku, koja se borila proti latinizmu (Vidi: Glagoljica — Ljubić). Pa još znade, da su i po svietu hoćeli ćili koliko su zaćekli i dobro vidjeni *Slavi* u obće. Vi ste dakle „popardilli“ oni, koji hoćete, da nas potaljanćite ustrojjenjem vašeg „Circola“ i vaše „Legue“. Zatajili ste ime i jezik. Zaboravili ste, što ste u mladosti bili; okrenuli ste leća prvašnoj demovini, pa izprićavajuć se, da ste samo po kulturi Talijani, te želite tamo preko mora. S vami mi „Zgorinici“ nećemo i nećemo, vi budite Talijani, a mi, hvata! Bogu, bili smo; jesmo i biti ćemo Hrvati, kako nas je i majka rodila, a zaman vaše spletke i „Legue“! U „Popardilli“, u onaj kažot sa „Circolom“ i „Grupom“!!!

Opet se glasoviti dopisnik iz V. Lošinja u dopisu od 31. kolovoza u „Popolo Istriano“ nabacuje lažima na naše ljude. Opominjemo vas „popardilli“, da što sijete ustrojjenjem „Legue“, to ćeta i požeći, pa još prvih plodova, za naš Lošinji, veoma probitaćni. Da iskreno rećemo, učinili ste nam uslugu tim, što ste prvi počeli mještiti kašu. Ovakom nam se, neće prigovoriti, da smo mi prvi bili. Htjeli ste nas, sad se žuvajte, posljedica. Krivnja ide onoga, koji je bio kamen smutaje. O njemu govori i sv. pismo. U spomenutom dopisu veli porigijivo još pisac, da *con generale impazienza* čekaju potvrdu skupa „Legue“. *A ja mu punim ustima odgovaram: „i u sua zovna kazujem, da bez „impazienza“, naša je podružnica „So. Cirila i Metoda“ od visokog namjestićtva br. 19852 potvrdjena; i da zakonito postoji. Evo vam što ste, gospodo, tražili. Htjeli ste sami, a sada i ako vam nije drago, držite. Vi sa circa un centinaio (od kojih 3 diela ženskih) a mi sa circa trecento, prošćite će, ako je malo, sa sve muškarcima, bez obećanja, strabovanja i krivara. Dobrom našom „Zgorinca“ dosta pol rieći, a zašto — jer je u njemu probudjena svieć za mater zemlju — za milu domovinu. Evlita vam i Zivjeli, potomci će vas blagoslivljati.*

Sa stalnošću „odgovaram“ dopisniku, da „entro le mura“ neradi sa ništa proti vama, jer najprije ono, što spominje „clausura“ vidi se, da je dopisnik takav slabih, da se niti nerazumije, što će reći ta rieć. Nego je istina; da se ondje „infessamento“ molli, da vam Bog prosvietli pamet eđa nesijete laž, nemoral, nemir, nepravdu i nemar za vjeru između našeg puka. Za sv mislite, da Hrvati drže *noturne combricole*, kao i vi u konobi, da prošćite, pošćolara duge brade? Molim te na poslednje, *Kišćolski* dopisnićare, pusti u miru osobe; nemoj spominjati imena, jer ako neznaš, što će reći *co quanti*, pa mo još jednom potegnus za vlasi, *ilustravati* ća tebe i sve tvoje sumišćjenike, kako ide. Ostaviti ći i ja rukavica, pa će doći na sunce sve; pa i život svih tvojih drugova. Podatke imam ovdje na stolu gotove. Samo poćmi, pa evo mene. Gledaj se, da nebude kome to stalo glave? Do vidova!

Iz Dobrinja pišu nam svrćetkom oktobra 1898. Akoprem smo u jeseni, Dobrinj je pred kratko pokazivao posve proljetno lice. Poćam od obćinske kuće na početku trga, pak do crkve, a od ovdje do župnog stana svagdje zelenilo i nmetani ćempresi porasli preko noći s jedne i druge strane puta, slavoluci sa napisima: „Dobro doćao biskup! Zivio biskup! Dobrinj svomu pastiru! Pastiru, doći molli za nas! Blagoslovi puk svoj i zatvori sve važnije toćke, zastave i zastavice lepersaju, da je milota. Citaj se sjegurno, već iz gorajega zaključaja kome je namjenjeno bilo ćeto to slavije — naime prvomu polublu presvietloga biskupa Mahniću u stari Dobrinj grad.

Odputiv se dne 22. ovoga mjeseca iz Krka, najprije se uz put zaustavlja u selu Krasu, gdje ga doćeknuo naćelnik, župnik, ćielo sielo i tamošnja djeca sa zastavicama i tu pregledava crkvu. Poslije krátkog pregl-danja ide dalje, a izvan Dobrinja doćekuje ga svećenstvo, obćinski starošćina, školska djeca sa zastavicama i malne ćieli puk iz mjesta Dobrinja i bliže okolice. Mužari pucaju, živioćli se, ore i presvietli s posmjehom na lice izlazi iz ćoćije, te se veselo pozdravlja sa svima, pak se ćielo povorka uz neprestano klicanje upućuje u mjesto. Najprije ga se odprati u župni stan, a odavle pošilje krátkoga odmora u crkvu i natrag i timo za taj večer svrćava.

Sutradan u nedjelju i samo je nebo pokazivalo, da se raduje, tom duhovnom slavju, jer osvanuo uprav krasan dan. Sva okolica prostrane obćine Dobrinja zgrunla se u grad. U 9 sati pošlo svećenstvo, sa križem pod biskupa i odprativ ga u crkvu,

doskora se ova dubokom napunila. Stara ićena crkva pokazuje danas neke mladje lice, jer ju g. župenpravitić liepo narasio. Sad zapoće poćićkati t. j. svećana, velika misa, koju je sam presvietli govorio; što se u našoj crkvi već preko pol vieka doćodilo nije. Akoprem se kod nas već od starine izkličivjo glagola, to nam je ipak srce nekako neobćino ćaklo, saze radostianie i nehotice dolazie na oći, ćujad glagolanje iz ustiju našeg Nadpastira, valjda prvog biskupa barem u ovom vieku, koji se jezikom sv. Cirila i Metoda od nedavna služi. Kad je pak presvietli pošilje sv. evanđelje stupio na propoviednicu, tad valjda nije bilo doće, koja nije uskliknula: blažena utroba, koja te nosila, jer je govorio iz duše u dušu. Nek bude presvietli uvjeren, da njegov sijeti nanci misu pali na nepodno tlo i svoi Svevićni, da donesu ćim oblatitji plod. Iza sv. mise bilo je dieljenje sv. krizme; tak, da je ćieli obred svrćio oko 1/2 sata poslije poćne.

Kod župnićkova stola pozdravio je presvietloga sam g. župnik; izraziv svoju veliku radost i harnost na liepom primjeru, koga je presvietli podao u glagolanju, koji starinskoi povlastiće ove biskupije. Mjestni ćitaj općunaviećen od g. naćelnika pozdravio je presvietloga najprije od strane Dobrinj grada, a zatim od strane škole. Za ćielog objeđa bio je presvietli vrlo prijazan, tako, da je nećasticima i neznaććke prošćo vriedno do 3 sata. Sad se pošlo u crkvu, odakle se sa velikom procesijom krećnulo na groblje, gdje je presvietli obavio propisane molitve za mrtve. Poslije toga oćišao je presvietli pjeske u jedan sat odaljeno selo Sužan, da pregleda i tamošnji kapelo. U Dobrinj vratio se već u večer, gdje ga doćeknu sa bakljadom, te uz grvanje mužara i živioćlice uprovedoše u župni stan.

Sutradan u ponedjeljak dne 24. pošao je u 7 sati pjeske u sat odaljeno selo Polje, da posveti trudom samih seljana novosagrađenu liepu crkvu i da tamo dieli sv. krizma. U Poljani osvietlaše si lice. Slavoluci, zelenilo, zastave, pućanje mužara uz sav mnogobrojni narod i djecu doćeknuše ga i tamo. Posveta crkve i oćtara uz veliku misu i dieljenje sv. krizme, trajala je od 8 i pol sata u jutro do 2 sata po poćne, pak i tamo presvietli držo propovied. Poljani priredieše mu poslje toga sjajan objed. U predvećerje sprovedoše ga velikim slavjem do izvaja sela, a u Dobrinju doćeknuše ga izvan mjesta kao i prvi večer sa bakljadom, pućanjem mužara i živioćlici.

Dne 25. u 6 i pol sata u jutro zapućio je Dobrinj praćen od svećenstva, starošćina i ćielog puka, te oćišao u susjednu Dubašćicu, da i tamo dieli sv. krizma. Uz put prošao je kroz sela *Rasopasno* i *Gabonjin*, gdje ga takodjer sjajno doćeknuše, pak i tamo pregledao kapele.

Dok mu ovime klicćemo: pratio ga Bog, istodobno se nadamo, da ovo neće biti poslednji put; što nas je pohodio, a svaki put nas našao što bolje i u što većoj mićlosti boćjoj!

Zivio biskup Antun Mahnić!

Franina i Jurina

Fr. Do sada je bil lovranski maran na glasu a odsada te bit i kostonjevi kolci. Jur. Ćemurje to svoje? Fr. Talijanski konzilijer va Lovrane Juran Smarčić da plaća kostonjevi kolci po 7 furini. Jur. Ća nebi platiti onakov muž, kega štćmaju lovranska gospoda kako i je-nega plovana. Fr. A vanjski? Jur. Ća su izbrali, to imaju.

Razlicite viesti.

Novi odbor politickoga društva „Edinost“. Na glavnoj skupšćini polit. društva „Edinost“, obdržavano prošle nedjelje, bijahu izabrani jednoglasno u novi odbor

aliđedi članovi: predsjednikom M. Mandić, odborci gg. Dr. G. Gregorin, Dr. O. Bybar, Dr. J. Abram, Dr. E. Slavik, M. Gotic, A. Bagdanović, J. Balas, Fr. Rakuša i J. Turk; Zamjenici gg. I. Šuman, A. Miklavc, I. M. Vascey, A. Černe, D. Partot, J. Gorup, M. Pešar, J. Parhavo, M. Hervatin, Revizori gg. G. Stepančić i J. Prelog.

Imenovanja. Privremeni glavni učitelj na učiteljsku u Kopra g. Albert Šabice imenovan bijaše stalno kao glavni učitelj na istom zavodu.

U proslavu carskoga jubileja. Odbor „Delaiskega podpornoga društva“ u Trstu zaključio je u zadnjoj sjednici jednoglasno, da se u proslavu 50. god. vladanja Nj. Velik. cesara i kralja Frana Josipa I. podiže iz društvene blagajne 400 kruna za „Dijačko podporno društvo“ u Trstu i da se dne 2. decembra t. god. razdieli među siromašne članove ili njihovu siročad 100 kruna.

Glavna skupština političkoga društva „Elinost“. Bili smo pripravili obširno izvješće o glavnoj skupštini, našega političkoga društva za današnji broj, ali moradamo isto odložiti za buduću, jer nam je stigao jučer u podne podalji dopis iz Beča, koji nebi mogao čekati osam dana. Obširnije izvješće o skupštini, održavanoj prošle nedjelje, doniesi ćemo u budućem broju. Za danas kažemo u kratko, da bijaše skupština vrlo dobro posjećena, da se je veoma triezno ali živahno razpravljalo, da je trajala od 9 sati u jutro skoro, do 2 sata po podne i da bijaše veoma važnih resolucija obrazloženo i prihvaćeno.

Članova bijaše također iz Istre, po najveće iz Trsta i okolice. Državni nasti zastupnici, zapriječeni poslovima u Beču, nisu skupštini prisustvovali već su skupština re brzojavno pozdravili.

Naknadni izbor za istarski sabor. Smrtju Nikole Veniera, bivšega zastupnika za grad Piran na istarskom saboru, ostalo je izvanredno njegovo mjesto. Namjesticтво u Trstu raspisuje naknadni izbor za to mjesto za dne 19. decembra tek. god.

Prva odborska sjednica političkoga društva „Elinost“ biti će u subotu, na večer u 7½ sati u državnim prostorijah. Glavna točka dnevnoga reda biti će konstituiranje novoga odbora.

Talijani trčanski proti svomu biskupu. Čitamo u glasilu trčanskih Židova, da su se Talijani najprije pismeno potožili sv. Stolici proti biskupu Sterku, a kad nije ni to pomoglo, pošao je u Rim sam načelnik *Dompieri*. Kardinal *Rampoli* da je načelniku kazao, da je sv. Stolica jurve providila za održavanje latinskoga obrada u crkvah, a radi pomanjkanja talijanskoga svećenstva, da će se sporazumno sa austrijskom vladom podignuti u Trstu bogoslovno sjemenište za Talijane južnih pokrajina. U Trstu da je odviše slovenskih propovijedi, to da će sv. Otac osobno upitvati na pravj. g. Sterka, da više neprkositi talijanskomu čustvu trčanskih građana. Ako je ovo istinito tad: ide radi toga najveća zasluga ono talijansko svećenstvo, koje se je supostavilo svomu biskupu prestupiv u tabor lažliberalaca Primorja.

Hrvatska pučka škola u Puli. Nakon velikih poteškoća i nepredvidjenih zapriekā od strane školskih oblasti otvorena bijaše u ponedjeljak u Puli hrvatska pučka škola „*Družbo sv. Cirila i Metoda*“ za Istru u predgrađu *Siana*. Po vjestih iz talijanskih novina doznajemo, da je škola vrlo dobro posjećena. Učiteljicom imenovana bijaše za tu školu g. čna Marija Majer, bijaše višegodišnja učiteljica u školi u Karpantu kod Labina.

U Pule očekujemo bližih vjestih o otvorenju i polazku ove toli potrebite i važne hrvatske škole.

Pastirski list. Austrijski nadbiskupi i biskupi zaključili su, da se izdade u sveke biskupiji „Austrije posebni pastirski list prigodom 50. godišnjice vladanja Njg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. Taj list predtati će se dne 27. t. m. j. u svih crkvah ove pole monarhije. Pastirski list osvrde se na teško stanje, što postoji u Austriji; kojeg će čestati jedino pomoću kršćanske pravde, koja da valja od strani kamen smatnje među narodom monarhije.

Piranci proti željznici Trst-Poreč. U zadnjoj sjednici zastupstva grada Pirana izreklo se ono proti gradnji željeznice Trst-Poreč — jer da bi bila najbliža postaja predaleko od Pirana. Zastupstvo je izjavilo, da opozivlja svoj zaključak, kojim se je bilo obvezalo doprijeti odnosnu svotu za gradnju te željeznice. Tako je pravo, ta zašto nebi sagradili postaju pred vratima gosp. *poštarića*!

„Evviva Italia!“ u ustima austrijskog vojnika! Goriska „Soča“ pripovijeda, kako je jedan podčastnik austrijskog domobranstva u nekoj gostionu u Gorici glasno zakviknuo „Evviva Italia!“ „P...o Dio!“ „P...o Madonna!“ što mu nije gostioničar dozvolio; da u gostionu pleše.

Ovaj krasni (i) događaj prijavljen je vojničkoj oblasti, koja je valjda učinila svoju dužnost — ako ju poznaje.

Daleko smo zaiska dospjeli u ovom nesretnom Primorju, da se i c. k. podčastnik drže u gostionu glasno vikati „Evviva Italia!“ A što da kažemo u drugom bogumzrckom poviku? Nije li to dokaz skrajnjeg divljaštva i bezkrajne strasti? Što takva događja se u Gorici, u rodnom mjestu g. grofa Frana Coronini-a, koji je u bečkoj parlamentu opetovno utvrdio, da u Gorici i u obće Primorju nema irredenta!

Iz Hrvatskoga Graca pišu nam 13. t. m. J. Dozvolite i meni malo prostora u vašem cijenjenom listu, naravno opet za tribe. U ovdje u ponjencenom Gracu hoće c. kr. namjesticтво u Trstu, da pokaze svjetu, kao da nas Hrvata; neima. Isto je naime raspisalo 2 stipendije u iznosu od godišnjih 157-50 for. za pravnike i medicinare iz Istre. Odlukom št. 18... srpnja 1898 br. 14238-VII.

Naravno najtečaj razpisani je jedino u njemačkom i talijanskom jeziku, jer mi Hrvati i Slovenci ne postojimo za slavnog gospođu u zutoj kući. Zelli bi si valjda, da nas nema; nastoji se prikriti naš obštanak. Ali ipak smo tu; ta i ovdje u Gracu imade nas 16 hrvatskih djaka iz Istre, i tim nepravednij je postupak tog slavnog namjesticтва.

U obće poznato je, da je naše djačivo vedinom siromašno, dakle da je isto u prvom redu pozvano, da uzima ona stipendije i to tim više, što zemaljski odbor u Poreču ne pošta stradati svoje mljenike, jer daje obilate podpore djacima talijanske narodnosti; novac dakle, koga si mora hrvatski seljak iz ustiju odkinuti.

Tom prilikom preporučamo i našim obdinam širom Istre, da podupiru barem svojim siromašne djake, jer jedino tada postignuti ćemo predpostavljeni si cilj, ako budemo u svih strukah imali ljudi, koji čute za potlačeni naš narod, za njega skrbe i nastoje, da ga dovedu na put blagostanja.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ u Gracu izabralo je za zimski tečaj 1898/99. sljedeći odbor: Predsjednik: iur. Rasto Paštoselmski; podpredsjednik: iur. Ivan Zemljčić; tajnik: iur. Dragutin Podgornik; blagajnik: iur. Adolf Mel; knjižničar: phil. Janko Kostić; odb. namjestic: med. Gvidon Pregl; gospodar: med. Branko Žižek; revizori: med. Alfonz Serjun i iur. Miloš Vehovar.

Iz Pazinskoga polja. Pošto se širi vjest, da tobože na našem polju i u kap. sv. Ivana i Pavla nema vina, nam je dužno slav. obć. i p. n. g. g. trgovcima javiti, da g. imademo hvala Bogu još preko 700 hl. (hkt. po 14—17 for.) Stoji li gg. trgovcima do toga, nabaviti si zdravu, pristnu kapljicu, te sasvim pošteću, neka se javi ili kod g. trgovca „Ant.“ Bertoše ili u hrvatskoj čitaonici u Pazinu. Tko pak pojedno dnu, slatčicu traži, dobiti će i te ali ne kod nas na polju, nego kod nekoje gospođe uz primjeru cieni (hkt. 12 for.) — slador i voda.

Iz Kastva pišu nam. Mnogo se govori i piše o poplavi od 19. oktobra o. g. kako je ona učinila na Rieci do dva milijuna forinti štete. No osim na Rieci učinila je dosta štete i po Kastavčini. Tako n. pr. u Rječini samu četvorici od njih učinila je voda na mlinovih do četiri tisuća for. štete, ne računajući, da je razorala puteve, porušila zidove, odplula plodne zemlje itd. U Lisici pako učinila je poplava mnogo štete poplaviv im kupuz, krompir i ostale plodine, koje se jošta nalazile na polju. Najviše pako škodovalo je selo Klana i uprav je čudo, da nije nijedan životom platio, što bi se bilo svakako dogodilo, da se je obć. prolomilo po noći, mjesto što je po dnevu. Cielu Klana bila je jedno jezero, te je voda u njekih kupač do metar visoko stajala. Razorila je svu silu zidova, ispremjensala plodnu zemlju, potopila krompir i kupuz; grozovito razorila ceste, porušila veliki most iznad Klane. Po sudbenih vjestiach računsa se sva škoda na 120 preko trinaest tisuća forinti.

Uzev u obzir slabo ljeto, ova poplava težak je udarac za tužni ovaj puk; pa na bude li od kud, pomoći, teško će se živjeti. Uvidiv ovo, obratila se naša obćina odmah posebnom molbom na c. k. ministarstvo za što obilata i brza pomoć. Nađe je, da c. k. vlada čim prije priškodi u pomoć onom čestitomu puku.

Porotno zasjedanje u Rovinju. Ovih dana bijahu izdrebani porotnici za buduća zasjedanja u Rovinju, koje podilje 28. t. m. Porotnici su skoro sve sami Talijani ili pottalijanci.

U ovom porotnom zasjedanju dolazi na red i glasoviti vođa talijanske stranke Carlo Martinolich, urednik pokojnog „Oslika“, koga tuže radi pronevjerena tuđega novca.

U mađjoj legi na Voloskom. Od nekega putnika, koga je slijep nario prošlog jedna u „Restaurant Rosa“ na Voloskom, primismo koliko slijedi: Gospodin uredniče! Dozvolite, da Vam javim, što sam čuo u „mađjoj“ legi, kako sam slučajno dospio na mom putu širom Istre. Bijaše u petak o. podne, kada prispjeh na Volosko; zaleđ okriepa, podjoh u „Restaurant Rosa“ na obalu, da se malo odraoim. Došavši unutra, našao sam pun stol „kupuzovih“ glava u društvu sa četvoricom, koja igrahu „tre sette“ ili sličnu igru. Ne mareć za njihov razgovor, koji se je odnašao na pljhove, domaće stvari, bijah upozoren na posluš sa riečima: „Sciveremo alla tipografia Gabrček o pintošto a Stanger (naime tiskara na Voloskom) se ne volera stapanar la „Prava Naša Sloga“. Utipar od svoga druga, na koga ima prispjeti odgovor, čuh rieči: „a mi, dottor Krstić“! Sada mi preć pred očima i pomislih, budi oprešan, jer si u „mađjem“ brigou i tako dilih. Daljni razgovor „mađjih“ se je kretao o kartanju; tamo, amo je pao po koji „čio imbrogion“ (te rieči upotribljivao je onaj, koji se kristol Josip Marotti). Medjutim dođoše u sobu još neki, koji dobiše neakove pozive, k suden valjda u stvari iztrage radi dogodjaja, koji se je odigrao „pod posteljom“. To sam si tumačio iz daljnega razgovora „mađjih“ jer se pripravljahu, kako će izpovjedati pred iztražnim sudcem proti onome stražaru, koji je imao sukob sa „doktorom fitaljom“. Posljednji je izjavio, da prije, nego li će biti pozvani preslušani, akoprem ne imade pozivnice, da će govoriti sa nekim Savom (To je iztražni sudac, prijatelj Krstičev. Op. slagara, koji odnosi je poznaće.) Po govoru sudac, dr. K. imade osobito čvrsta prijatelja, jer je kazao dapače: „a mi hval far, nassun in c...“.

Liep je to komplement za one, koji vladaju na „Voloskom“! Melju te „mađiče“ dospjeu također neki mladi čovjek, koga je „fitalja“ upitao: „come va colle istanze?“? po čemu sam sudio, da isti mora biti iz nekoga ureda; o tome sam se ozvjedočio odmah, jer je isti pripovjedao, da je jedna tako druga onako. Poslije, što su jošta razpravljali o osobnih zapljenah, naime, što se smije zapleniti i što ne (bila je u plesu i „fitalja“ dubarnica i cvikar) u tek razgovora predjoše i na politiku, te fitalja dođe na svietlo; sa zagrebačkom novinom „Hrvatsko Pravo“ na ime onim brojem, gdje je bio napadnut zastupnik *Spinić*. Taj broj su „gospoda mađiči“ slatno primili, te se veselili onome, što piše rečena novina (Naša se družba!) Nakon što je dobio „šćućavicu“ onaj, koji se je pustio zvati Marotti, a doktor fitalja mu je preporučio, neka „zatoori usta te neka poštre sine“, da će mu šćućavica proći, što se je u istinu dogodilo po upotrebi tog recepta — zapustio sam te gjenjelo, te se odputio zadovoljan, da sam upoznao glasovitog čovjeka, prijatelja tolikih mogućnika u Liburniji.

Putnik. Imanje na prodaju. Čitamo u Gorickoj „Suti“, da je blizu Kopra na prodaju imanje sastojede od kuća za stan i gospodarske zgrade, te 130370 □ površine, zemljišta za cieni od for. 8.000. Poblje vjesti o tomu daje uprava „Soče“ u Gorici.

Povjast Hrvata od najstarijih vremena do svrška XIX. vieka. Napisa o prof. Vjekoslav Klasić. Svezak prvi. (Prvo doba: Vladanje knezova i kraljeva hrvatske krvi) (641. — 1162). Drugo doba: Vladanje kraljeva Arpadovića (1102. — 1301).

Poznat hrvatski povjestnik g. prof. Klasić zadužio je u velike hrvatski narod, što je zasnovao u velikom obsegu povjest svega naroda Nétom smo primili i svezak, koji govori o prvj dobi povjesti Hrvata, t. j. od 641. — 1301. god. i koji obisje u velikom formatu osmine 818 stranica sa 121 ilustracijom. Ovo krasno dielo, koje služi na čast i Hartmanovj knjizari, izdaci će u svemu u 4 svezaka, i bez ove povjesti Hrvata nebi smio biti nezadan svjestinji Hrvat.

Blagoslovljenje crkve. Dneva 20. studena 1898. blagoslovliti će se svečano, novo sagrađena crkva na Krasiću. — Na svečanost crkveno starešinstvo pozivlje sve znance i prijatelje, a naročito svoje domoročje iz Pule.

Potres u Sinju i okolici. Još se nisu umirile amonije zemne dubine, jer se često čuje u utrobi zemlje; sad strahovita grmljavina, rekao bi, da će sve propasti u nedokučive dubine; sad pukne kao najveći top, sad opet tresne kućama, da ti srce u gradinama smrzava, a vlasi ti se jezure, te misliš; neima nas više. Groza i neopisivi strah potresa ti srce, kao potres sa materom zemljom. — Neima čedna, a da nas ne pohodi taj užasni gost kad u njoj, kad u većoj mjeri. Kroz prošli mjesec najžešći bi: dne 11 u 6-45 sati po podne, koji narod potjera iz kuća i koji malko ošteti po koju popravljeni zgrad; dne 15 u 7 sati u večer; na 16. zorum; na 18 i 21 u večer. O Bože milosti, smiluj nam se!

Narod je u velikoj biedi. Prinosi slabo stizu, a i visoka vlada je premalo udielila (for. 150.000) premalo prema ogromnoj šteti i potrebi.

Škola u Trilju i u Turjaci stoji kako ju ostavio onaj grozni dan 2 srpnja; u Vojnici se radi, ali prije Božića neće moći ponka započeti. U Turjaci i u Vojnici sv. misa govori se pod vedrim nebom. Župnik u Vojnici stoji u malo džasari, koja nije veća od običnog koca i to mu je ured, spavaonica, kuhinja i štovarišta. „Obrazky za Rakouskéo Pfiřmó“ (Crte iz austrjskoga Primorja) Pod gornjim naslovom čitamo u cijenjenom českom listu „Hlas“ br. 204, izlazećem u Brnu, obširan dopis iz našeg Primorja, u kojem se vjerno opisuje tužno stanje Hrvata i Slovenaca, osobito u crkvenom i školskom pogledu.

Prilog. Današnjemu broju dodati smo kao prilog „Izješće o XIII. glavnoj skupštini krčke gospodarske zadruge.“ Blagoslovljenje i otvorenje lječilišnog doma za c. kr. državne činovnike u Opatici, obaviti će se — kako nam javlja ist. društvo „Zlatnoga križa“ — dakako njemački — dne 22. novembra u prsnosti Nadvojvodkinja i prestolonasljednice adove *Stefanije*.

Javna zahvala.

Ne samo, da su nam naša braća Škrlečvani kao radnici c. i kr. arsenala u Puli sa znatnom novčanom podporem u pomoć pritekli prigodom gradnje nove crkve „Presv. Srca Isusova“, nego se još svedili za naše toli omiljelo mezimče — crkvu — sa gorućom ljubavlju brinu, što su ovog ljeta ponovno sa svojim pluenitim činom pokazali. — Nastojanjem vrlih naših rodojuba, a na čelu ujim Pavla Pavčevića i Ivana Vječevića — poslaše nam iznenadno „Propelo“ u naravnoj vječini, koje je vrlo umjetnički izradjeno i ondešnjih radnicah. Tomu remek djelu čude i dive se svi radi liepe i solidne majstorske radnje, a to može rečena radnicima služiti na čast, a njihovima predpostavljenima na ponos.

S toga se dolje podpisati u ime cjelog ovog pobožnog Škrlečevskog puka našoj braći na trudu i nastojanju, a umjetnikom na liepom djelu, najusrdnije zahvaljujemo.

Skrljevo (Hrv. Primorje) 5. stal. 1898.

Privremeni crkveni odbor.

Listnica uredničtva. I danas molimo nekoju gg. doplenika, da se izvole ustripi do budućega broja.

Listnica uprave.

Nadalje uplatili su za „Našu Slogu“ p. n. gg. i B. J. Lopotava 2—, R. F. Zamet 5—, B. M. Umag 1-50, V. I. Račić 10—, C. M. Bakar 2—, Z. A. Medulin 2—, C. G. Grac 3—, F. D. Trst 10—, P. A. Trst 1—, R. A. M. Tinjan 2—, M. A. Šterna 10— for. (Slijedi.)

Kiesarska radionica.

P. n. velečastnom svećenstvu i oštalom občinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uvjete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohraništa, krstionika, balaustrada i škropilnica, kao takodjer grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crkveno — bjelog marmolatnog mramora iz mojeg vlastitoga kamenoloma. Izradjujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za točnu izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i povjerenje P. N. gospode narječitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplije preporučujem.

Baska (otok Krk) 8/XI. 1898.
Mate Jurinović
kiesarski majstor.

G. LIKAR

G. Gorič, Sjemeniška ulica - broj 10
 trgovao sa pisarničkim i školskim predmeti te svakovrsne papirne robe uz najniže konkurentne cijene. preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Pravo brunsko sukneno tvari

Jedan coupon 3-10 m. dug, de- sničen za muž- ko odjele stoji kao samo	for. 3-10 is dobro 4-10 is dobro 4-50 is dobro 6- is bolje 7-75 is fino 8- is najfinije 10-50 is još finije	PRAVE OUVJE VINE
--	---	------------------------

Jedan coupon za crno safonsko odlično for. 10. Tvari za gorje kaputo, Boden, Parvuena, Deskings. Tvari za državno i željezničke si-
 zovske, najfinije Kammgarna i Cheviste itd. razaslijo uz tvorničke cijene kao crvsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvor- ničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzorec badava i franco. Pošiljke vjerna uzorku.
 Pozor! P. n. običajno upozorenje se osobi-
 bito na to, da stoji tvari mnogo manje, ako
 se ih izravno uzruči nego li one, koje se poru-
 dovanjem trgovaca nabavi. Tvorila Kiesel-
 Amhof u Brnu. Tvorila razaslijo sve tvari
 uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju
 krojačim, koji škodi silno privatnim strankam.

KROMPIR ZA SIJEME

na prodaju.
 Uprava vladinog vrta „Kimp“ u Krku
 nudi 16 najboljih vrsti krompira za
 sjeme na prodaju, uz cijenu od 12—15
 nvč. po klgr. Naručbe prima gornje
 uprava do konca t. mj.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje i zdravje u Stuttgartu 1890. godine je dobila srebrnu medalju za najbolju pomadu. Jedine postojeće u svijetu pomade, koja se može koristiti za sve vrste kose. Cijena 80 nvč. po klgr. K. Hoppe, Beč i Wipplingerstrasse 14.

Schivitz & Comp. u Trstu

Kad moja tvrđka ima strojeva svake vrsti i potreba k-
 jetim. Sisaljka i štrcaljka svake vrsti.
 Cievih iz kovina, kaučuka i platna.
 Mjedenih i bronceh ventila, pipa itd.
 Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz
 prvih domaćih te inozemskih tvornica.
 Novo posudje „Emeri“ štrcaljke proti
 peronospori iz svoje radionice i tudjih.
 Jamčim za dobrotu svih izradnja.
 Cijene nizke.
 Veliko skladište u ulici Zonta br. 5.
M. Živic, inžinir.
 Izradjujem također nacrtu novih tvor-
 nica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja
 tvrđka preuzimlje i izvedbu tih radnja.

THE GRESHAM

Englesko osjguravajuće društvo na život u Londonu
 Aktiva društva do 31. decembra 1897 Kruna 159.997.579 —
 Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 28.823.375 —
 Izplaćeno na osjguranja i interesa od postanka društ. (1849) 343.860.067 —
 U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnol od 67.331.351.91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacija šalju se badava, ko-
 god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem
 jezicima.

Glavno zastupstvo v Trstu
 Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

Skladišće pokuštva

tvrdke Aleksandra Levi Rinzi
 rst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokuštva i tapetarije svakojakih nacrtu iz vlastite radio-
 nice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje
 se ilustrovan cjenik badava i franko. Naručene predmete postavlja
 se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.
 Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
 za trgovino in obrt v Trstu.
 Novi za vplacila.

Vredn. papirih na v apsolentih na
 4-mesni odkas 2 1/2% 30-mesni odkas 2%
 6-mesni odkas 2 1/2% 24-mesni odkas 2 1/2%
 80. 3% 6. 2 1/2%

Za plama, kaktra se morajo izplaćati v sedmih
 bankovih avstr. velj. stoplo novo obrestu
 takve v krepost s dmem 19. oktobra, 23. oktobra
 in odnočno 15. novembra t. l. po dotičnih ob-
 javah.

Okrožni oddel.
 V vredn. papirih 2% na vsako sveto.
 V apsolentih brez obresti.

Nakaznice
 za Dunaj, Prago, Pečto, Brno, Lvov, Tropravo Boko
 kakor za Zagreb, Arad, Bieleit, Gablonz, Gračco,
 Sibinj, Inmost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomou,
 Reichenberg, Saas in Solnohrad, — brez troško

Kupnja in prodaja
 vrednostij divit, kakor tudj vzročenoje kupono
 proti odbitku 1% provizije.
 Inkaso vseh vrst po najumestnejšim pogoji.

Predjmi
 na izmestne listine pogoji po dogovoru. Kred-
 it na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu,
 ali v drugih mestih — provizija po jak-
 umestnih pogoji.

Kreditna plama na katerokoli mesto
 Vložki v pohranu.
 Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat-
 ni ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — i
 pogoji.
 N. za blagajna izplaćaje nakaznice naradne banke
 italijanske i italijanskih frankih, ali po po dnevno
 15. oktobra 1898.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

ZAGREB A. WINGER ZAGREB

dobivaju se osim ostalih liekova nekoi obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vridni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, osobito za konje i volovo proti
 teganju silam, ukočenosti i oteklini posle teškoga napora,
 za objašnjavanje i okrepjivanje žila i žirava. Jedna flaša 50 nvč.

Antiseptična voda za usta i zube
 anturaju se ruzi od kvarenja zapriećuje i ublažuje zubobolju,
 odvrćuje meso oko ruzi, razrićkava usta, uklanja neugodan
 vonj. — 1 flaša 50 nvč.

Fina smrekova esencija (Fichtenadel
 Essenz) za
 čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za disanje i za pla-
 čobolnu. — Po 50 nvč.

Tekućina proti izpadanju vlasi
 odvrćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospje-
 šuje rast kose. — 1 flaša 50 nvč.

Mast proti lišaju, kramtam, peručini i osipotinam. —
 jedan lončić 50 nvč.

Antisutin. Pruh proti snoenju ili potu, proti sa-
 jedini. — Skatulja 50 nvč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. —
 Cijena 50 nvč.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti
 šunim pjegam, madežem, raznim pjegam ili liekovom, od-
 stranjuje prekomerno rumenilo lica i nosa, hrpavost, osi-
 potine na licu; protivadja gladkost, njeznost i bjelica i šinoc
 obraza i ruku. — Cijena većom lončića 1 for. — K tome
 spada još borakcov sapun po 40 nvč.

Švajcerske pilulice najsjegurnije sredstvo za
 liječenje i značenje želuca
 i stomaka i ciera, za otvaranje proti zapeljini, navali
 krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Cijena skatuljica 10 nvč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepe-
 ranje i pomlađivanje lica te
 posve neškodljivi i ugodnog mirisa. Najrađeno na priroki
 izloži ratfostom diplomom. Debita se u bojah: bijeloj, ruž-
 častoj i antkastoj. — Cijena kutij 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sa-
 puna. On osvjetljuje te po-
 mladjuje lice. Nastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje
 se varedno ljebkim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvč.

Mirisna žesta za sobe kaditi neko-
 kapi žiro po sobi preugodan miris. — Flašica 80 nvč.

Otrov ili čemer za stienice ili kimake. — Fla-
 šica 50 nvč.

Antifebrile 32 Bodinisa proti groznici ili zimnici.
 — Manja boćica 70 nvč.

Polibromov sirup po dr. a Nikoli Salaku lieči
 napukne, bolesti žirava no-
 pokoj, glavobolju, trauanje, histeriju, zaduhu, rane grčeve.
 — Cijena 1 fornt 50 nvč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želu-
 taru, lošoj probavi. — Cijena 1 fornt.

Seker Extrakt za boljest jetara i slazene.
 Cijena 1 for. 25 nvč.

fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sledje kose porrne, fine sapune, praške za gusp., sredstva za poljepešavanje; praška za čišćenje ruzi, čistina za zube, od kojih ruzi poboljavju
Spužve za umivanje, kečice za zube.
 Razne sprava iz kaučuka, bandaze, povoji za rane, pojase, kirurške sprave.
 Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francozkoga Cognaca
Zelna mineralnih voda
 Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete. — Tko naruč za pet forinti vrednosti, plaćam sami poštarinu.